

1998-09-17

231-12093-97

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET GIRABÄCKEN I JÖNKÖPINGS KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Syftet med reservatet skall vara att säkerställa en lättillgänglig geologisk nyckel-lokal och att skydda och bevara bäckravinens karaktär av säregen ädellövskogsbiotop.

Syftet skall uppnås genom att

- skogen i stort sett lämnas för fri utveckling
- väl informera om natur-och kulturvärdena
- hänvisa besökare till den stig som leder genom hela reservatet.

I samband med att detta beslut vinner laga kraft upphör Länsstyrelsens beslut den 1 februari 1970 angående landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen i dess lydelse före den 1 januari 1975 att gälla.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) vilka anges under **Reservatsföreskrifter.**

En skötselplan och en ekonomisk plan för naturvårdsförvaltningen upprättas senare.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Girabäcken
Kommun	Jönköping
Församling	Gränna

Läge	Bäckravinen ligger 5 km norr om Gränna. Den sträcker sig ca 1 km från gamla Tranåsvägen i öster ner till Vättern i väster.
Kartblad	Ekonomiska kartan: 7E 7e Topografiska kartan: 7E NV
Gräns	se karta, bilaga 1
Fastigheter	Uppgränna 2:6, 2:7, 2:8, 10:3, 10:4, 10:5
Areal	ca 10 ha
Naturvårds- förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Bäcken har skurit sig ner och bildat en smal, skuggig och biologiskt sett mycket rik ädellövskogsravin. Här växer förutom de ädla lövträden, också oxel, rönn, klibbal, gråal och fågelbär. Upp emot Tranåsvägen är trädskiktet även uppblandat med barrträd. Örtfloran karaktäriseras av framförallt ett flertal lundväxter däribland ramslök, men i och omkring bäckfåran växer mest ormbunkar, bland andra en del krävande arter som lundbräken, nordbräken och strutbräken. I områdets övre del förekommer murgrönan vildväxande, en av länets få kända lokaler.

Girabäckens ädellövskog har en tydlig lövurskogsfauna med en mycket rik och exklusiv landmolluskfauna. Vidare hyser området ett rikt fågelliv. Även hack- märken på sälk har hittats, vilka anses typiska för den vitryggiga hackspetten.

Girabäckens ravin uppvisar fastlandets tydligaste skärning genom Visingsöformationens bergarter.

Runt sekelskiftet förekom sandstensbrytning i området. Denna kan man fortfarande se spår efter.

Girabäcken ingår i ett område med förordnande om landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen i dess lydelse före den 1 januari 1975, med dispensabelt förbud mot nybyggnad, schaktning, skogsplantering och framdragning av luftledning.

Skogsvårdsstyrelsen upprättade i samråd med länsstyrelsen år 1990 en så kallad naturvårdsinriktad skogsbruksplan, NISP, där Girabäcken ingår. Där rekommenderas att området till största delen lämnas orört.

Området har tidigare varit föremål för vissa beredskapsarbeten främst i form av röjning för stig och iordningställande av spänger.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller i annan författning och föreskrift är det förbjudet att,

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg, parkeringsplats, led, bro, spång
3. anlägga hamn
4. uppföra flaggstång, mast eller antenn
5. anlägga mark- eller luftledning
6. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
7. hålla eller anordna upplag
8. bedriva husbehovstäkt eller annan täkt
9. utfylla eller tippa, exempelvis uppbrukad sten och halmbalar från åkermark
10. skada geologiska formationer eller bortföra stenar och annat geologiskt material
11. vaska guld
12. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
13. bränna ris
14. avverka, gallra eller röja annat än enligt fastställd skötselplan
15. plantera träd, buskar eller andra växter
16. dika, avleda eller leda bort vatten
17. dämna eller invalla
18. släppa ut dräneringsvatten annat än från befintliga täckdiken
19. släppa ut avloppsvatten eller pressvatten, exempelvis från avloppsanläggning från bostadshus och stallgödselanläggning
20. använda mark för campingplats, ridstig, orientering eller skytte annat än vid jakt

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

21. använda mark för båtuppläggningsplats

22. anlägga brygga

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Utförande och underhåll av parkeringsplats, rastplatser och stig enligt fastställd skötselplan.
3. Rójning m.m. enligt fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra och parkera motordrivna fordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisad plats, se karta
2. ställa upp motordrivna fordon
3. tälta, ställa upp husvagn eller motsvarande
4. cykla
5. rida
6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
7. störa djurlivet genom närgånget uppträdande vid fågelbo, lya, gryn eller liknande
8. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning. Tillfällig skyltning, högst två dagar, i samband med grundskolans exkursion får ske.
9. göra upp eld eller kolgrilla annat än på särskilt anvisad plats, se karta
10. gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, mossor, lavar eller trädlevande svampar
11. fånga insekter, kräftdjur, snäckor, musslor, maskar eller andra lägre djur
12. skada geologiska formationer eller bortföra stenar och annat geologiskt material
13. vaska guld

14.snitsla spår eller ordna orientering. Tillfällig snitsling, högst två dagar, i samband med grundskolans exkursion får ske.

15.anordna försäljning

16. öster om vägen gå utanför anvisad stig, se karta

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet m m

1. Naturreservatet skall förvaltas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.

ÄRENDETS BEREDNING

Girabäcken ingår i riksojektet Östra Vätterstranden med Girabäcken, Västana och Röttleån där helheten är av riksintresse. Själva Girabäcken är främst ett geologiskt riksintresse.

Initiativ om bildande av naturreservat väcktes av två markägare under våren 1994.

Nya kunskaper om förekomsten av hotade arter och markägarnas initiativ om bildande av naturreservat medförde att Länsstyrelsen år 1995 påbörjade arbetet med att avsätta området som naturreservat. Området finns upptaget i Länsstyrelsens plan om bildande av naturreservat under åren 1997-2000.

Bergsstaten (tidigare Bergmästarämbetet) beviljade våren 1998 ett undersökningstillstånd för guld enligt minerallagen (1991:45) för del av Girabäcken. Länsstyrelsen förbjöd i beslut från den 9 september 1998 med stöd av 20 § naturvårdslagen guldvaskning i Girabäcken. Länsstyrelsen bedömde att guldvaskning, enskilt eller i grupp även i liten skala allvarligt skulle skada naturvärdena i bäckravinen.

Yttranden har inhämtats per telefon från Skogsvårdsstyrelsen och Jönköpings kommun som tillstyrkt reservatsbildningen.

Samråd har skett med markägarna som meddelat att de accepterar bildandet av reservat bland annat med hänsyn till att området är hotat av mineralletare och till att styrning av besökarna krävs. Överenskommelse har träffats om att snarast möjligt avsluta förhandlingarna om inträngsersättning och detaljutformning av skötselplanen.

MOTIVERING

Området utgör en del av det stora mångformiga och variationsrika riksintresset, Östra Vätterstranden. Det är en geologisk nyckellokal där Visingsöformationen tydligt blottläggs. Bäckravinen uppvisar en mycket variationsrik lövskogmiljö med stort inslag av ädellövträd och en mängd sällsynta arter, bland annat en exklusiv

1998-09-17

231-12093-97

landsnäcksfåuna med ett trettiotal arter där *Ena montana* och *Macrogastra ventricosa* finns upptagna på Artdatabankens vid Statens Lantbruksuniversitet, SLU, nationella lista över hotade arter. Andra hotade arter i området är mindre flugsnappare och bland insekterna, *Corticeus bicolor* och *Cryptophagus populi*.

Girabäcken är lättillgänglig, välbesökt och har i övrigt en tilltalande naturmiljö. Det är mycket angeläget att skydda området från nedskräpning och slitage.

Eftersom undersökningstillstånd för guld meddelats finns ett akut hot mot områdets naturvärden vilka är beroende av att geologin lämnas orörd.

Med anledning av ovanstående finner Länsstyrelsen att området särskilt måste skyddas och vårdas som naturreservat.

Länsstyrelsen anser att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och inskränkningar för allmänheten.

Enligt 9 § naturvårdsförordningen skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av naturreservat. Om särskilda skäl finns får skötselplan fastställas efter det att beslut om bildande av naturreservat har fattats. Länsstyrelsen anser att det med hänsyn till hoten mot området finns särskilda skäl att fatta beslut om bildande av naturreservat nu och först i ett senare beslut fastställa föreskrifter om naturvårdsförvaltningen med stöd av 9 § naturvårdsförordningen i en särskild skötselplan för naturreservatet Girabäcken. Skötselplanen kommer att arbetas fram i samråd med sakägarna.

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i lagen om hushållning med naturresurser m.m. och med den för Jönköpings kommun gällande översiktsplanen.

UPPLYSNINGAR

Detta beslut om bildande av naturreservatet påverkar inte att förhandlingar om intrångsersättning med sakägarna fortsätter. Enligt 33 § naturvårdslagen har sakägarna ett år på sig från det att beslutet vunnit laga kraft, att i förekommande fall, väcka talan mot staten i fastighetsdomstolen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga 2 (formulär 7).

I den slutliga handläggningen av ärendet i vilket landshövding Birgit Friggebo beslutade, deltog länsråd Bo Landholm, naturvårdsdirektör Johan Uhr, länsassessor Göran Kjell och byrådirektör Ulrica Berglund, den sistnämnda föredragande.

Birgit Friggebo

Ulrica Berglund

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Hur man överklagar (formulär 7)
3. Fastighetsförteckning
4. Sändlista